

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Universitatea de Stat “Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra Drept

Aprobat la Ședința Catedrei de Drept
proces verbal nr. 9 din 09.04.2014
Șeful Catedrei de Drept Botnari E.

Aprobat la Ședința Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale
proces verbal nr. 4 din 19.04.2014
Președintele Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale Cojocaru I.

CURRICULUM

la unitatea de curs

Drept Constituțional al Republicii Moldova

învățământ cu frecvență la zi și cu frecvență redusă

Autori: Mihaela Kruglițki, lect. univ;
Ciobanu Ion, dr. lect. sup.

Bălți, 2014

I. INFORMAȚII DE IDENTIFICARE A CURSULUI

Facultatea: Drept și Științe Sociale

Catedra: Drept

Domeniul general de studiu: 38 Drept

Domeniul de formare profesională la ciclul I: 381 Drept

313 Administrație Publică

Denumirea specialității/specializării: 381.1 Drept

313.1 Administrație Publică

Administrarea unității de curs:

Codul unității de curs (zi, f/r)	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Prel.	Sem	Lab	L.ind.		
F.02.O.11 (Drept) (zi), F. 02.O.09(Drept) (f/r)	6 6	180 180	44 30	46 6		90 144	Examen scris	română
F.02.O.08(Administrație Publică)(zi), F.02.O.(f/r)	5 5	150 150	45 24	30 6		75 120	Examen scris	română

Statutul: disciplină obligatorie, fundamentală

II. INFORMAȚII REFERITOARE LA CADRELE DIDACTICE:

Kruglițki Mihaela, lect. univ. adresa de contact:

mihaelakruglitki@gmail.com; mihaelaciocanu@yahoo.com;

ore de consultații: fiecare marți între orele 14-16;

Ciobanu Ion, lect. sup.,dr. adresa de contact: ionciobanu1980@gmail.com;

i.ciobanu@mail.md, ionciobanu1980@inbox.ru

ore de consultații: fiecare luni între orele 14-16;

III. INTEGRAREA CURSULUI ÎN PROGRAMUL DE STUDII.

Dreptul constituțional, se prezintă ca o unitate de curs fundamentală a dreptului, necesară a fi cunoscută de toți cei care studiază dreptul, indiferent de domeniul în care se specializează, precum și de cei care se specializează în domeniul organizării și funcționării autorităților publice din diferite instituții ale statului și a autorităților publice locale.

Dreptul constituțional, mai mult decât oricare altă disciplină juridică, lucrează cu expresii, categorii și cuvinte cu care, în mare măsură suntem familiarizați din viața cotidiană, care însă nu înseamnă întotdeauna și cunoașterea științifică a acestora. Știința Dreptului constituțional invită la formarea, încă de la începutul studiilor universitare, a unei atitudini științifice cu privire la instituțiile politice și juridice, ce va contribui la formarea de juriști în spiritul celor mai democratice concepții privind rolul, funcțiile și mecanismele guvernării, ca și cerința impunerii primatului legii.

Dreptul constituțional este o disciplină fundamentală care împreună cu celelalte discipline, formează bazele pregătirii teoretice a viitorului jurist dar și a funcționarului public din domeniul administrației se stat și, nu în ultimul rând cultivă cultura juridică și politică a cetățenilor

IV. COMPETENȚELE PREALABILE.

Fiind o unitate de curs fundamentală ce se studiază în anul întâi la orice Facultate de Drept, și formează baza pregătirii studentului în științele juridice, necesită o cultură generală remarcabilă, cunoștințe teoretice excelente de gramatica limbii române, istorie, logică, filozofie, cultura civică care trebuie să le posedă un absolvent de liceu cu diplomă de bacalaureat.

V. COMPETENȚELE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI

1. La nivel de cunoaștere

- să identifice dreptul constituțional și instituții politice ca ramură de drept;
- să identifice și să distingă noțiunile și termenii din dreptul constituțional și instituții politice;
- să cunoască construcția puterii de stat, principiile în baza cărora se organizează activitatea acestora, distribuția de funcții și competențe;
- să obțină cunoștințe profunde din domeniul drepturilor și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, teoriei constituției, raporturilor între autoritățile publice ce exercită puterea de stat;
- să cunoască noțiunile de putere politică, putere de stat, suveranitate și elementele comune;
- să recunoască problemele teoretice ce țin de supremația constituției și modurile de asigurare a ei;
- să cunoască instituția cetățeniei;
- să identifice sistemele electorale existente;
- să știe mecanismele și modalitățile prin care se alege Parlamentul, Șeful de Stat, Guvernul, Primarul, Consiliile locale;

2. La nivel de înțelegere și aplicare

- să înțeleagă modul în care se constituie și activează diferitele organe ale puterii de stat și administrației locale în Republica Moldova;
- să descrie și să analizeze instituțiile politice și juridice;
- să fie în stare personal să elaboreze proiecte de legi;
- să poată utiliza cunoștințele obținute pentru a fi capabil a consulta pe cei care sunt antrenați în această activitate;
- să poată efectua expertize științifice, juridice în ceea ce privește problemele legate de organizarea autorităților publice din stat;
- să fie capabil a efectua cercetări în acest domeniu important;
- să explice funcțiile instituțiilor politice ale statului prin prisma prevederilor normative dar și prin prisma analizelor științifice;
- să interpreteze instituțiile Dreptului constituțional și instituții politice prin prisma realizărilor doctrinare;
- să compare sistemele constituționale din diferite state;
- să stabilească diferențele dintre diferite structuri de stat, forme de guvernământ, regimuri politice;
- să clasifice actele cu caracter juridic elaborate de organele puterii de stat;
- să analizeze modurile de acordare, de pierdere a cetățeniei statului precum și principiile ce stau la baza lor;
- să estimeze eficiența sistemelor electorale moderne, fiind capabil să le analizeze critic;
- să aplice normele dreptului constituțional la stări de fapt;
- să constate imperfecțiunile dreptului constituțional;
- să poată formula propuneri *de lege ferenda*;
- să distingă limbajul cotidian de limbajul dreptului și să-l utilizeze adecvat.

3. La nivel de integrare

- să cerceteze și să armonizeze doctrina și practica juridică;

- să identifice greșelile și erorile care se produc uneori, atât intenționat, cât și din lipsă de cunoștințe din acest domeniu;
- să analizeze textele de legi,
- să integreze cunoștințele și deprinderile obținute în cadrul Dreptului constituțional și instituții politice cu cele acumulate în cadrul altor discipline juridice;
- să aplice cunoștințele juridice teoretice obținute în cadrul Dreptului constituțional și instituții politice în practică;
- să aprecieze locul dreptului constituțional și instituții politice în sistemul de drept al Republicii Moldova;
- să efectueze studiul comparativ a legislației constituționale al Republicii Moldova cu legislația constituțională a altor state și să înainteze proiecte de perfecționare a legislației constituționale naționale.

VI. FINALITĂȚILE CURSULUI

Această disciplină juridică are ca scop aducerea la cunoștință studenților, ramura principală a sistemului dreptului, nucleul căreia este Constituția, legea cu forța juridică superioară celorlalte legi, care reglementează în mod sistematic atât principiile structurii social-economice, cât și cele ale organizării statului bazat pe aceasta, garantează material asigurarea drepturilor fundamentale cetățenești.

Scopul de bază al prezentului curs îl constituie însușirea eficientă de către studenți a unei importante ramuri a sistemului de drept al Republicii Moldova. Studentul anului I trebuie să știe să facă:

- analiza formelor și tipurilor constituțiilor;
- aprecierea principiilor ce stau la baza stabilirii formelor de guvernământ, a regimurilor politice, a structurilor de state;
- aprecierea justă a fenomenele socio-politice care au loc în țară și peste hotare și care sunt generate, sau trebuie să fie generate, prin acțiunile autorităților publice antrenate în exercitarea puterii de stat;
- identificarea normele de drept ce țin de organizarea și funcționarea puterilor în stat, locul lor în sistemul de drept al Republicii Moldova, particularitățile și individualitățile acestora, precum modul și formele de aplicare a acestor norme;
- selecții și analize bibliografice;
- investigații la o temă anumită, utilizând metode adecvate de cercetare științifică

VII. CONȚINUTURI.

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la curs / prelegeri (învățământ la zi și frecvență redusă)

<i>Nº</i>	<i>Tema</i>	<i>P(zi)Drept</i>	<i>P(f/r)D rept</i>	<i>P(zi) Adm. pub.</i>	<i>P(f/r) Adm. pub</i>
1.	Dreptul constituțional ca ramură de drept	2	1	1	1
2.	Teoria generală a constituției.	4	3	3	1
3	Curtea Constituțională a Republicii Moldova.	2	1	1	1
4.	Dezvoltarea constituționalismului în Republica Moldova.	2	1	1	1
5.	Cetățenia – capacitate a omului și instituție juridică.	4	2	2	2
6.	Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale. Garanții.	4	2	2	1
7.	Structura de stat. Forma de guvernământ. Regim politic.	2	2	2	1
8.	Puterea de stat. Separația puterilor în stat.	2	1	1	2
9.	Bazele regimului constituțional în Republica Moldova.	4	2	2	1
10.	Sisteme electorale.	4	4	4	2
11.	Dreptul parlamentar.	6	5	5	3
12.	Instituția șefului statului.	4	3	3	2
13.	Guvernul Republicii Moldova.	2	2	2	1
14.	Autonomie și descentralizare administrativă.	2	1	1	1
	total	44	30	30	20

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de seminar (învățământ la zi)

<i>Nº</i>	<i>Tema</i>	<i>Drept</i>	<i>Adm pub.</i>
1.	Dreptul constituțional ca ramură de drept	2	2
2.	Teoria generală a constituției.	4	2
3	Curtea Constituțională a Republicii Moldova.	2	1
4.	Dezvoltarea constituționalismului în Republica Moldova.	2	1
5.	Cetățenia – capacitate a omului și instituție juridică.	4	2
6.	Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale. Garanții.	4	2
7.	Structura de stat. Forma de guvernământ. Regim politic.	2	2
8.	Puterea de stat. Separația puterilor în stat.	2	1
9.	Bazele regimului constituțional în Republica Moldova.	4	2
10.	Sisteme electorale.	4	4
11.	Parlamentul Republicii Moldova.	6	5
12.	Instituția șefului statului.	4	3
13.	Guvernul Republicii Moldova.	2	2
14.	Autonomie și descentralizare administrativă.	2	1
	total	46	30

**c) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de seminar
(învățământ studii cu frecvență redusă)**

<i>No</i>	<i>Tema</i>	<i>Drept</i>	<i>Adm pub.</i>
1.	Cetățenia – capacitate a omului și instituție juridică.	2	2
2.	Parlamentul Republicii Moldova.	2	2
3	Tema: Puterea executivă.	2	
	total	6	4

VIII. COMPETENȚE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

<i>Competențe de referință</i>	<i>Conținuturi</i>
<i>Competențele temei</i>	<i>Aspectele-cheie ale temei</i>
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiuneade dreptconstituțional; - să stabilească locul și să determine rolul dreptului constituțional în sistemul dreptului; - să facă distincția între dreptul public și dreptul privat ; - să scoată în evidență caracterele dreptului constituțional ; - să definească și săidentifice raportul juridicconstituțional; - să definească și să exemplifice normele de drept constituțional; - să distingă obiectuldreptului constituțional; - să identifice subiecteleraporturilor de dreptconstituțional poporul, statul, organele statului, partidele politice, alte organizații, cetățenii, străinii, apatrizii; - să identifice și să caracterizeze izvoarele dreptului constituțional - să identifice și săstabilească instituțiile politice. 	<p>1. Dreptul constituțional ca ramură de drept</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Noțiunea de drept constituțional ca ramură de drept și noțiunea de instituții politice ; 2.Locul dreptului constituțional în sistemul dreptului; 3.Trăsăturile caracteristice ale raportului juridic constituțional; 4.Raporturile de drept constituțional ; 5.Particularitățile normelor de drept constituțional; 6.Obiectul dreptului constituțional ; 7.Subiectele raporturilor de drept constituțional ; 8.Izvoarele dreptului constituțional ; 9.Dubla ipostază a dreptului constituțional: ramură de drept și factor structurant în sistemul dreptului; 10. Instituțiile politice ale statului.
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de constituție; - să stabilească criteriile de definire a constituției; - să constate tipurile de constituție; - să clasifice constituțiile; - să constate procedeele de elaborare și de adoptare a constituțiilor; - să determine procedurile de revizuire a constituțiilor; 	<p>2. Teoria generală a constituției.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Evoluția semantică a noțiunii de constituție. 2. Noțiunea de constituție. Criteriile de definire a constituției. 3. Apariția și difuzarea constituției. 4. Funcțiile constituției. 5. Formele constituțiilor.

<ul style="list-style-type: none"> - să recunoască împrejurările de încetarea provizorie a efectelor juridice ale normelor constituționale și abrogarea constituției - să determine conținutul normativ al constituției ; - să explice supremația constituției ; - să determine consecințele juridice ale supremației constituției ; - să stabilească garanțiile statale privind supremația constituției ; - să definească noțiunea controlului constituționalității legilor ; - să facă diferența între justiția constituțională și justiția de drept comun ; - să enumere și să explice formele de control ale constituționalității legilor; - să determine organele competente a controla constituționalitatea; - să constate modalitatea de control al constituționalității în legislația Republicii Moldova. 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Revizuirea (modificarea) constituțiilor. 7. Încetarea provizorie și abrogarea constituției 8. Conținutul normativ al constituției. 9. Supremația constituției. 10. Garanțiile juridice ale supremației constituției. 11. Justiția constituțională și justiția de drept comun. 12. Formele de control ale constituționalității legilor 13. Organele competente a controla constituționalitatea.
<ul style="list-style-type: none"> - să determine importanța instanței de control al constituționalității; - să cunoască structura Curții Constituționale; - să stabilească condițiile de numire și procedura de numire a judecătorilor Curții Constituționale ; - să determine atributele judecătorului constituțional – independența și inamovibilitatea. - să explice imparțialitatea judecătorului constituțional și garanțiile acestuia ; - să identifice atributele Curții Constituționale; - să determine actele ce vor fi supuse controlului de constituționalitate; - să cunoască actele căror autorități vor putea fi verificate de Curtea Constituțională; - să explice importanța interpretării constituției. - să constate importanța excepției de neconstituționalitate și procedura conform căreia se derulează ; - să poată formula propuneri de <i>lege ferenda</i> pentru îmbunătățirea activității Curții Constituționale. 	<p>3. Curtea Constituțională a Republicii Moldova.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Curtea Constituțională – autoritate de jurisdicție constituțională și de control al respectării legilor. 2. Structura Curții Constituționale. Condiții de numire și procedura de numire a judecătorilor Curții Constituționale. 3. Statutul judecătorului Răspunderea judecătorului de la Curtea Constituțională. 4. Atribuțiile Curții Constituționale. Categoriile de atribuții. 5. Controlul de constituționalitate. 6. Interpretarea constituției; 7. Soluționarea excepției de neconstituționalitate.
<ul style="list-style-type: none"> - să explice din punct de vedere istoric apariția și dezvoltarea fenomenului constituționalismului în spațiul carpato-danubian; - să identifice actele de natură constituțională care au fost emise în acest spațiu de-a lungul timpului; - să clasifice aceste acte pe perioade istorice; - să descrie caracteristicile cele mai importante ale 	<p>4. Dezvoltarea constituționalismului în Republica Moldova.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De la 1831 până la primul război mondial. Regulamente organice. Proclamația de la Izlaz. Convenția de la Paris. Constituția din 1866 a Regatului României. 2. Perioada interbelică. Constituția din

<p>Constituțiilor ce au fost adoptate în România până în 1940, în R.A.S.S.M și R.S.S.M.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să enumere actele care au anticipat adoptarea Constituției Republicii Moldova din 29 iulie 1994 ; - să caracterizeze contextul istoric în care Republica Moldova a adoptat noua Constituție. 	<p>1923.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Dictatura regală instaurată prin Constituția din 1938. 4. Dictatura antonesciană. 5. Constituțiile socialiste. Constituția din 1925 a R.A.S.S.M. Constituția din 1938 a R.A.S.S.M. Constituția din 1941a R.S.S.M. Constituția din 1978 a R.S.S.M. 6. Modificările făcute în Constituția din 1978 și rolul lor formarea Republicii Moldova ca stat suveran și independent. 7. Constituția Republicii Moldova din 1994.
<ul style="list-style-type: none"> - să definească cetățenia; - să explice importanța instituției cetățeniei pentru stat; - să cunoască și să explice reglementarea juridică a cetățeniei Republicii Moldova și principiile ce degajă din normele juridice privitoare la cetățenie; - să determine modurile de dobândire a cetățeniei (dobândirea cetățeniei prin naștere, dobândirea cetățeniei prin repatriere, dobândirea cetățeniei prin adopție, dobândirea cetățeniei la cerere (naturalizare)); - să determine modurile de pierdere a cetățeniei (retragerea cetățeniei, renunțarea la cetățenie, alte cazuri de pierdere a cetățeniei.); - să poată face dovada cetățeniei ; - să definească cetățenia de onoare ; - să explice pluralitatea de cetățenii și consecințele pentru stat a pluralității de cetățenii ; - să constate statutul juridic al cetățenilor străini și persoanelor fără cetățenie ; 	<p>5. Cetățenia – capacitate a omului și instituție juridică.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de cetățenie ; 2. Evoluția istorică a instituției cetățeniei; 3. Natura juridică a cetățeniei. 4. Principiile cetățeniei ; 5. Modurile de dobândire a cetățeniei. Principiile dobândirii cetățeniei. 6. Modurile de pierdere a cetățeniei. 7. Dovada cetățeniei. 8. Cetățenia de onoare. Pluralitatea de cetățenii. 9. Statutul juridic al cetățenilor străini și persoanelor fără cetățenie.
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunile de drepturi, libertăți și îndatoriri fundamentale ale cetățenilor ; - să constate diferența între drepturi ale omului și drepturi ale cetățenilor ; - să determine natura juridică a drepturilor fundamentale ; - să constate corelația dintre reglementările interne și cele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului și cetățeanului ; - să determine și să exemplifice criteriile de clasificare în: Inviolabilități. Dreptul la viață, dreptul la integritatea fizică, dreptul la integritatea psihică. Libertatea individuală. Dreptul la apărare. Dreptul la 	<p>6. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale. Garanții.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunile de drepturi și îndatoriri fundamentale ale cetățenilor. Noțiunea de îndatoriri fundamentale. 2. Principiile reglementării drepturilor și libertăților fundamentale. 3. Sfera drepturilor omului și cetățeanului ; 4. Clasificarea drepturilor și libertăților fundamentale; 5. Îndatoririle fundamentale ale cetățenilor. Reglementarea constituțională a îndatoririlor fundamentale. 6. Garanțiile respectării drepturilor,

liberă circulație. Dreptul la ocrotirea vieții intime, familiale și private. Inviolabilitatea domiciliului.

Drepturile și libertățile social-economice și culturale. Dreptul la învățătură. Dreptul la ocrotirea sănătății. Dreptul la muncă și la protecția socială a muncii. Dreptul la grevă. Dreptul la proprietate. Dreptul la moștenire. Dreptul la un nivel de trai decent. Dreptul la căsătorie. Dreptul copiilor și tinerilor la protecție și asistență. Dreptul persoanelor handicapate la o protecție specială.

Drepturile exclusiv politice. Dreptul de a alege. Dreptul de a fi ales.

Drepturile și libertățile social-politice. Libertatea conștiinței. Libertatea de exprimare. Dreptul la informație. Libertatea întrunirilor. Dreptul de asociere. Secretul corespondenței.

Drepturile garanții. Dreptul de petiționare. Dreptul persoanei vătămate de către o autoritate publică.

- să constate tipurile de garanții pe care statul le pune la dispoziție pentru garantarea respectării drepturilor fundamentale ;

- să constate importanța instituției ombudsman-ului în Republica Moldova ;

- să explice modul de activitate a Avocaților parlamentari ;

- să poată aprecia argumentat științific eficiența cu care se garantează respectarea drepturilor cetățeanului pe teritoriul Republicii Moldova.

- să poată face propuneri de perfecționare a instituției garanției drepturilor cetățenești.

libertăților și îndatoririlor fundamentale ale omului.

7. Avocatul Parlamentar. Rolul și atribuțiile Avocatului Parlamentar ;

8. Contenciosul administrativ;

9. Dreptul la o justiție echitabilă. Elementele constitutive ale dreptului la o justiție echitabilă.

- să definească noțiunea de stat;
- să determine elementele constitutive ale statului și să le poată explica (națiunea. dimensiunea demografică și psihologică a statului; noțiunea de populație; problema minorităților ; garanțiile dreptului la identitate ; cetățenia ;teritoriul; noțiunea și natura juridică a teritoriului; raporturile dintre stat și teritoriu; autoritatea politică exclusivă sau suverană ; autoritatea politică – element al statului).

- să definească structura de stat;

- să constate tipurile de structuri de stat (stat unitar sau stat simplu, stat federativ, compus sau unional, asociații de stat și ierarhii de state.)

- să definească forma de guvernământ;

- să constate tipurile de forme de guvernământ (formele republicii, formele monarhiei)

7. Structura de stat. Forma de guvernământ. Regim politic.

1. Noțiunea de „stat”.

2. Funcțiile statului. Actele prin care se îndeplinesc funcțiile statului.

3. Elementele constitutive ale statului;

4. Noțiunea structurii de stat. Tipurile structurii de stat.

5. Noțiunea de formă de guvernământ. Formele de guvernământ.

6. Regimuri politice. Noțiune. Forme

<ul style="list-style-type: none"> - să definească regimul politic ; - să constate tipurile de regimuri politice (democrația, monarhia, oligarhia) - să poată aprecia structura de stat, forma de guvernământ, regimul politic al Republicii Moldova. 	
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de putere de stat; - să determine originea și conținutul teoriei separației puterilor în stat; - să constate rolul istoric al principiului separației puterilor statului; - să stabilească constatările puterii; - să exemplifice modul de aplicare a teoriei separației puterilor în stat în diferite sisteme constituționale; - experiențele principiului separației puterilor în stat și funcționării autorităților publice ; - să poată aprecia modul de funcționare a principiului separației puterilor în stat în Republica Moldova : 	<p>8. Puterea de stat. Separația puterilor în stat.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de putere. Puterea politică. 2. Constantele puterii de stat: 3. Puterea de stat – forma oficială a puterii politice. 4. Suveranitatea puterii. 5. Metoda puterii – constrângerea. 6. Noțiunea și teoria separației puterilor în stat. 7. Reglementarea constituțională și interpretarea 8. principiului separației puterilor statului. 9. Jurisprudența Curții Constituționale R.M. cu privire la separația puterilor.
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de suveranitate de stat; - să caracterizeze Republica Moldova ca stat suveran, unitar și indivizibil ; - să descrie simbolica de stat: drapel, stemă, imn ; - să determine trăsăturile statului de drept și să aprecieze în ce măsură Republica Moldova poate fi apreciată că le respectă ; - să determine trăsăturile statului democratic și să aprecieze nivelul democrației statului nostru; - să determine trăsăturile statului social și laic și să aprecieze nivelul de dezvoltare social al statului nostru ; - să determine trăsăturile statului pluralist ; - să aprecieze principiul pluralismului național ; - să definească partidele politice, organizațiile social-politice și alte grupări politice ; - să poată explica procedura constituirii de partide politice în Republica Moldova ; - să poată face distincția trăsăturilor partidelor politice ; 	<p>9. Bazele regimului constituțional în Republica Moldova.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de suveranitate de stat. Republica Moldova stat suveran și independent. 2. Republica Moldova stat unitar și indivizibil. 3. Simbolurile naționale ale Republicii Moldova. 4. Republica Moldova – stat de drept. Trăsăturile principale ale statului de drept. 5. Republica Moldova - stat democratic. Caracterele principale ale statului democrat. 6. Republica Moldova – stat social și laic. 7. Republica Moldova – stat pluralist. Sisteme de partide. Modul de formare a partidelor politice .Principiul pluralismului politic. 8. Statutul partidelor politice în R.M. 9. Trăsături comune partidelor.
	<p>10. Sistemul electoral.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de sistem electoral, de drept electoral; - să utilizeze corect terminologia specifică; - să identifice și să explice principiile realizării dreptului electoral; - să determine condițiile în care persoana capătă calitatea de membru al corpului electoral; - să explice sistemul electoral majoritar; - să explice sistemul electoral al reprezentării proporționale de listă; - să scoată în evidență și să demonstreze motivat avantajele și dezavantajele sistemelor electorale; - să determine garanțiile juridice a legalității și sincerității alegerilor; - să poată identifica și explica modul de desfășurare a alegerilor parlamentare și locale în Republica Moldova ; - să cunoască organele responsabile de organizarea și desfășurarea alegerilor în Republica Moldova ; - să explice modul de desemnare și înregistrare a candidaților electorali; - să definească noțiunea de campanie electorală ; - să determine modul în care se desfășoară campania electorală conform legislației din Republica Moldova; - să descrie modul în care se desfășoară alegerile; - să poată aprecia fraudele ce se pot comite în cadrul alegerilor și să poată veni cu unele soluții de înlăturare a acestora ; - să cunoască modul de stabilire a rezultatelor alegerilor; - să explice importanța pragurilor electorale ; - să constate condițiile în care se vor organiza alegeri repetate și alegeri noi ; - să determine modul de atribuirea mandatelor parlamentare: 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea de sistem electoral; 2. Principiile realizării dreptului electoral; 3. Condițiile exercitării drepturilor electorale; 4. Sistemul electoral majoritar; 5. Sistemul electoral al reprezentării proporționale de listă; 6. Referendumul național și local; 7. Organele responsabile de organizarea și desfășurarea alegerilor în Republica Moldova; 8. Desemnarea și înregistrarea candidaților electorali; 9. Campania electorală; 10. Desfășurarea alegerilor ; 11. Stabilirea rezultatelor alegerilor parlamentare; 12. Votarea repetată. Alegerile noi; 13. Atribuirea mandatelor parlamentare.
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea parlament; - să constate tipurile de parlamente ; - să aprecieze importanța instituției Parlamentului; - să constate modurile de protecție a mandatului parlamentar : incompatibilitățile, imunitățile, îndemnizațiile sau alte forme de sprijin material ; - să determine regimul disciplinar al parlamentarilor ; - să constate drepturile și îndatoririle parlamentarilor ; - să determine structura, organizarea internă (președintele parlamentului, vicepreședinții parlamentului, biroul permanent, comisiile parlamentare, fracțiunile parlamentare) și funcționarea (legislatura, sesiunea și ședința, ordinea de zi, votul) 	<p>11. Parlamentul Republicii Moldova.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tipurile parlamentelor ; 2. Mandatul parlamentar. Natura juridică a mandatului de parlamentar. 3. Statul juridic al deputatului. 4. Structura, organizarea și funcționarea parlamentului. 5. Structura parlamentului Republicii Moldova. 6. Funcțiile parlamentului. 7. Actele parlamentului. 8. Procedura legislativă ordinară. Procedura legislativă complementară – reexaminarea legii.

<p>parlamentului ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să constate funcțiile parlamentului (funcția de informare la inițiativa: cetățenilor, parlamentarilor, guvernului, funcția de control parlamentar, funcția deliberativă); - să deosebească actele cu caracter exclusiv politic de actele cu caracter juridic al parlamentului; - să constate și să explice tipurile legilor ca acte ale parlamentului ; - în ce cazuri se vor eleabora hotărâri ; - să definească moțiunea de cenzură și să explice procedura de desfășurare ; - să constate desfășurarea procedurii legislative; - să aprecieze importanța delegării legislative a parlamentului; 	<p>9. Procedura excepțională de substituire – delegarea legislativă.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de președinte al statului; - să aprecieze evoluția funcției de șef de stat; - să determine modul de dobândire a mandatului de șef de stat; - să determine durata mandatului președințial ; - să aprecieze vacanța funcției de președinte al Republicii Moldova și interimatul funcției ; - să determine modurile de protecție a mandatului președințial ; - să constate răspunderea politică și juridică a Președintelui Republicii Moldova ; - să determine clasificarea atribuțiilor șefului statului ; - să determine actele șefului statului ; - să constate dacă este posibil controlul decretelor prin instanțele de contencios administrativ ; - să constate atribuțiile pentru exercitarea cărora actele sau faptele președințiale sunt supuse unor condiții exterioare ; - să constate atribuțiile pentru exercitarea cărora actele sau faptele președințiale nu sunt supuse nici unei condiții exterioare ; - să poată aprecia în dependență de modul de desemnare a șefului de stat, de atribuțiile șefului de stat, de raporturile acestuia cu celelalte autorități statale forma de guvernământ a statului. 	<p>12. Instituția șefului statului.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Evoluția instituției șefului de stat în Republicii Moldova. 2. Rolul și atribuțiile șefului de stat în sistemele constituționale din alte state. 3. Dobândirea mandatului președințial. 4. Durata mandatului președințial. 5. Statutul mandatului președințial și al funcției de Președinte al Republicii Moldova. 6. Atribuțiile președintelui Republicii Moldova. 7. Actele Președintelui Republicii Moldova.
<ol style="list-style-type: none"> 14. să definească noțiunea de putere executivă; 15. să constate locul puterii executivă în sistemul organelor puterii de stat; 16. să reciteze structura organelor puterii executive; 17. să determine regulile constituționale privind puterea executivă. 	<p>13. Guvernul Republicii Moldova.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Structura puterii executive și locul ei în sistemul organelor puterii de stat. 2. Structura organelor puterii executive. 3. Raporturile legislativ-executiv în legătură cu activitatea acestora. 4. Guvernul R.M. – organ central al puterii

<p>18. să aprecieze puterea executivă în dreptul comparat;</p> <p>19. să determine funcțiile și actele guvernului;</p> <p>20. să aprecieze rolul legislativului în formarea executivului;</p> <p>21. să aprecieze creșterea rolului executivului în epoca contemporană: cauze și consecințe;</p> <p>22. să determine organele administrație publice;</p> <p>23. să determine tipurile de control la care se supune guvernul;</p> <p>24. să definească moțiunea de cenzură și să aprecieze consecințele acesteia;</p> <p>să constate raportul guvernului cu celelalte autorități publice.</p>	<p>executive.</p> <p>5. Investiția guvernului.</p> <p>6. Mandatul guvernului.</p> <p>7. Structura guvernului.</p> <p>8. Funcțiile și actele guvernului.</p> <p>9. Răspunderea guvernului și a membrilor guvernului.</p> <p>10. Rolul guvernului în raport cu celelalte autorități publice.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunile de autonomie locală, de descentralizare ; - să constate importanța unităților administrativ teritoriale; - să determine statutul juridic al unităților administrativ-teritoriale cu statut special; - să constate realizarea interesului general la nivelul colectivităților locale; - să caracterizeze modul în care se realizează principiul autonomiei locale, principiul descentralizării serviciilor publice, principiul eligibilității autorităților publice locale ; - să constate importanța autorităților publice locale reprezentative. 	<p>14. Autonomie și descentralizare administrativă.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea și importanța organizării administrative a teritoriului. 2. Unitățile administrativ teritoriale. 3. Statutul juridic al unităților administrativ-teritoriale cu statut special. 4. Principii constituționale în organizarea și funcționarea autorităților publice locale. 5. Principiul autonomiei locale. 6. Principiul descentralizării serviciilor publice. 7. Principiul eligibilității autorităților publice locale. 8. Participarea autorităților publice locale reprezentative la exercitarea puterii de stat.

IX. ACTIVITĂȚI DE LUCRU INDIVIDUAL

Nr.d/ o	Conținutul lucrului individual	Nr. de ore	
		zi	f/r
1.	Istoricul apariției și difuzării Constituției. Istoricul dezvoltării constituționalismului în teritoriile române.	4	4
2.	Tipurile de Constituții. Analiza structurii Constituțiilor.	2	4
3.	Asigurarea supremației Constituției. Modele de asigurare a supremației Constituției. Analiza practicii Curții Constituționale a R.M. pe parcursul a 18 ani de activitate: în exercitarea controlului de constituționalitate; interpretarea Constituției și exercitarea procedurii excepției de	14	18

	neconstituționalitate.		
4.	Analiza legislației R.M. ce reglementează statutul cetățeanului, cetățeanului străin și apatridului în R.M. Studiu de caz. Statutul refugiatului pe teritoriul R.M.	6	10
5.	Comentarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale.	12	14
6.	Analiza hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la Republica Moldova, executarea acestora și prevenirea încălcării lor	8	14
7.	Garanțiile respectării drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale omului pe plan național și internațional.	6	8
8.	Bazele regimului constituțional al Republicii Moldova	6	12
9.	Analiza formelor de asociere a cetățenilor	4	8
10.	Analiza sistemelor electorale contemporane. Studiu de caz.	6	12
11.	Tipuri de Parlamente. Analiza parlamentelor statelor moderne.	6	10
12.	Studierea raporturilor între Parlament și Guvern în R.M.	4	8
13.	Studierea raporturilor între Parlament și Președintele R.M. în R.M.	4	8
14.	Studierea raporturilor între Guvern și Președintele R.M. în R.M.	4	8
15.	Forme de administrare teritorială a statelor în dependență structura de stat.	4	8
	total	90 ore	144 ore

X. EVALUARE.

1. Evaluare curentă se va efectua prin referate problematizate privind dezvoltarea constituționalismului în Republica Moldova, analiza fenomenelor constituționale și a instituțiilor politice existente în stat, precum și prin activitatea de participare a studenților la dezbateri, studii de caz, prezentărilor lucrului individual, testărilor periodice.

TEST de evaluare curentă (exemplu)

Genericul : Sistemul electoral

Timp acordat pentru îndeplinirea testului 70 minute.

1. Definiți sistemul electoral: 3 p.

2. Lista electorală este:

- lista candidaților desemnați pentru a participa la alegeri.
- lista cetățenilor cu drept de vot ce domiciliază pe teritoriul unei secții de votare.
- lista cu semnături ale alegătorilor care susțin un oarecare candidat la alegeri. **1 p.**

3. În Republica Moldova pentru alegerile parlamentare este folosit:

- sistemul majoritar cu un singur tur de scrutin.
- sistemul majoritar cu două tururi de scrutin.
- sistemul reprezentării proporționale de listă.
- sistemul dublului buletin. **1p.**

4. În scopul organizării și desfășurării alegerilor se constituie următoarele organe electorale:

-
-
- 3p**

5. Persoanele pentru a face parte din corpul electoral al Republicii Moldova trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a.
- b.
- c.
- d. **4p.**

6. Dreptul de a desemna candidați pentru alegeri îl au:

- a.
- b.
- c. **3.p.**

7. Pragul minim de reprezentare pentru concurenții electorali este fixat de Codul Electoral în următoarea proporție:

- a.
- b.
- c.
- d. **4. p.**

8. Ce este agitația electorală? Care este rațiunea încheierii agitației electorale cu o zi înainte de alegeri? **3.p**

9. Scoateți în evidență avantajele și dezavantajele sistemului electoral majoritar. **5p.**

10. Faceți deosebirea dintre alegerile repetate și alegerile noi. **5p.**

11. Enumerați și explicați principiile electorale în R.M. În ce condiții s-ar desfășura alegerile în R.M. dacă s-ar renunța la principiul votului liber exprimat. **7p.**

EVALUAREA REZULTATELOR TESTĂRII:

Punctaj acumulat	1-2	3-6	7-11	12-14	15-27	28-30	31-33	34-36	37-38	39
Nota corespunzătoare	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2. Evaluarea sumativă finală se va desfășura sub forma unui examen scris (zi) / oral (f/r). Examenul scris se va organiza sub formă de test. Examenul oral se va desfășura cu bilete de examinare ce vor cuprinde trei subiecte, conform chestionarului. Nota de la examen va constitui 40% din nota finală, iar 60 % revin notei medii acumulate la seminarii.

3. Chestionar pentru examenul la unitatea de curs “ Drept Constituțional al Republicii Moldova”

1. Dreptul public și dreptul privat.
2. Dreptul constituțional ca ramură de drept. Locul și importanța dreptului constituțional în sistemul de drept.
3. Subiectele raportului de drept constituțional. Izvoarele dreptului constituțional.
4. Dreptul constituțional ca știință și ca disciplină didactică.
5. Noțiunea și esența constituției. Apariția și dezvoltarea constituțiilor.
6. Adoptarea, revizuirea și abrogarea constituțiilor.
7. Conținutul și structura constituțiilor. Clasificarea constituțiilor.
8. Supremația constituției. Controlul constituționalității legilor.
9. Apariția și dezvoltarea constituției în R.M. în perioada 1917-1989.
10. Dezvoltarea constituției în R.M. în perioada 1989-1994. Constituția R.M. din anul 1994.
11. Cetățenia R.M. Principiile de bază ale cetățeniei R.M.
12. Dobândirea cetățeniei R.M. prin naștere și prin înfiere.
13. Procedura dobândirii cetățeniei R.M.
14. Dobândirea cetățeniei R.M. prin acordare la cerere.
15. Pierderea cetățeniei R.M.
16. Temeiurile refuzului acordării cetățeniei R.M.
17. Statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor pe teritoriul R.M.
18. Reglementarea pluralității de cetățenii de către legislația R.M.
19. Noțiunea de drepturi și libertăți fundamentale.
20. Noțiunea de îndatoriri fundamentale.
21. Corelația dintre reglementările interne și internaționale privitor la drepturile și libertățile fundamentale.
22. Drepturile fundamentale social-economice și culturale în R.M.
23. Drepturile și libertățile politice fundamentale în R.M.
24. Drepturile și libertățile individuale în R.M.
25. Garanții de exercitare a drepturilor și libertăților fundamentale.
26. Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică. Libertatea individuală și integritatea persoanei.
27. Dreptul de a fi respectată și ocrotită viața intimă, familială și privată. Inviolabilitatea domiciliului.
28. Libertatea conștiinței. Libertatea opiniei și a exprimării. Libertatea creației.
29. Dreptul la informație. Dreptul la liberă circulație. Dreptul la un mediu înconjurător sănătos.
30. Dreptul la învățătură. Dreptul la muncă. Dreptul la ocrotirea sănătății.
31. Dreptul la proprietatea privată și protecția acesteia.
32. Dreptul la asistență și protecție socială. Protecția familiei și a copiilor orfani. Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor.
33. Noțiunea de stat. Funcțiile statului.
34. Noțiunea de putere de stat. Caracterele puterii de stat.
35. Principiul separației puterilor în R.M.
36. Forme de guvernământ. Forma de guvernare în R.M.
37. Structura de stat. Forma structurii de stat în R.M. Statutul special de autonomie în R.M.
38. Sistemul de partide în R.M. Principiul pluralismului politic.
39. Principii constituționale privind economia națională și finanțele publice în R.M.
40. Republica Moldova – stat suveran. Prevederi Constituționale.
41. Republica Moldova – stat de drept. Trăsăturile principale ale statului de drept.
42. Republica Moldova – stat democrat. Caracterele principale ale statului democrat.
43. Republica Moldova – stat social și laic. Caracterele principale ale statului social și laic.

44. Reglementarea juridică a statutului partidelor politice în R.M.
45. Sistemul electoral al R.M.
46. Caracteristica sistemelor electorale majoritare și sistemelor electorale proporționale.
47. Dreptul de vot și dreptul de a fi ales în R.M.
48. Principiile exercitării dreptului de vot în R.M..
49. Organele electorale conform legislației electorale pentru alegerile în Parlamentul R.M.
50. Circumscripțiile electorale și secțiile de votare conform legislație electorale pentru alegerile în Parlamentul R.M.
51. Listele electorale, desemnarea și înregistrarea candidaților, campania electorală pentru alegerile parlamentare.
52. Listele electorale, desemnarea și înregistrarea candidaților, campania electorală pentru alegerile locale în R.M.
53. Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor votării conform legislației electorale pentru alegerile parlamentare în R.M.
54. Numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor votării conform legislației electorale pentru alegerile locale în R.M.
55. Votarea repetată și alegerile noi conform legislației electorale.
56. Monitorizarea alegerilor și reflectarea lor în mijloacele de informare în masă. Finanțarea alegerilor în Republica Moldova.
57. Referendumul în R.M. – formă de exercitare directă a suveranității poporului.
58. Parlamentul R.M. – organ reprezentativ suprem și unica autoritate legislativă a statului. Exercițarea mandatului de deputat.
59. Tipuri de parlamente.
60. Atribuțiile de bază ale parlamentului R.M.
61. Structura parlamentului R.M. și organizarea lui internă.
62. Funcționarea parlamentului: sesiunile și ședințele parlamentului R.M.
63. Procedura legislativă în parlamentul R.M. Procedura de vot.
64. Procedura de revizuire a constituției R.M.
65. Actele parlamentului.
66. Elaborarea legii.
67. Promulgarea legilor. Intrarea în vigoare a legilor.
68. Modificarea, completarea și abrogarea legilor.
69. Statutul juridic al deputatului în parlamentul R.M.
70. Dreptul parlamentului la primirea informațiilor.
71. Președintele R.M. – Șeful statului. Funcțiile președintelui R.M.
72. Atribuțiile președintelui R.M.
73. Alegerea președintelui R.M.
74. Exercițarea mandatului de președinte a R.M. Răspunderea președintelui R.M.
75. Rolul și locul președintelui R.M. în sistemul organelor publice..
76. Locul și rolul guvernului R.M. în sistemul organelor publice ale R.M.
77. Formarea guvernului R.M. și încetarea exercitării mandatului
78. Ministerele și departamentele – autorități ale administrației publice centrale.
79. Actele guvernului. Rolul guvernului în procesul legislativ.
80. Delegarea legislativă.
81. Formele de control asupra activității guvernului R.M. Moțiunea de cenzură.
82. Raporturile guvernului cu alte autorități publice ale R.M.
83. Principii constituționale privind administrația publică locală.
84. Organizarea administrativă a teritoriului R.M.

85. Principiile constituționale de organizare și exercitare a justiției în R.M.
86. Curtea constituțională – unica autoritate de jurisdicție constituțională în R.M.
87. Locul și rolul Curții Constituționale în sistemul organelor publice ale R.M.
88. Principiile jurisdicției constituționale în R.M.
89. Organizarea și funcționarea Curții Constituționale. Statutul de judecător al Curții Constituționale.
90. Exercițarea jurisdicției constituționale.

XI. RESURSE INFORMAȚIONALE ALE CURSULUI

Cadrul legal:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994.
2. Declarația de Suveranitate a R.S.S.M. din 23.05.1990.
3. Declarația de Independență a R.M. din 27.08. 1991
4. Legea R.M. cu privire la cetățenie din 2 07.2000.
5. Legea R.M. cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor din 10.12. 1994.
6. Legea R.M cu privire la contenciosul administrativ din 10.02.2000.
7. Culegere de acte internaționale privind drepturile omului, Chișinău 2001.
8. Legea R.M cu privire la avocații parlamentari din 17.10.97.
9. Legea R.M. cu privire la statutul deputatului în Parlament din 07.04. 1994.
10. Regulamentul Parlamentului R.M. din 02.04.1996.
11. Legea R.M. privind partidele politice.nr. 294-XVI din 21.12.2007
12. Codul electoral al R.M. din 21.11. 1997
13. Legea R.M. cu privire la Curtea Constituțională din 13 .12.1994.
14. Codul Jurisdicției Constituționale din 29.08. 1995
15. Legea R.M. privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale din 06.07.1994.
16. Legea R.M. privind asigurarea activității Președintelui R.M. din 20.02.1997
17. Legea R.M. cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova din 22.09.2000
18. Legea R.M. privind investitura Președintelui R.M. din 2.11.2000.
19. Legea R.M. cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii din 19.07.1996.
20. Legea R.M. cu privire la statutul judecătorului din 20.07.1995
21. Legea R.M. cu privire la Guvern din 31.05.1990.
22. Regulamentul Guvernului din 25 ianuarie 2001.
23. Legea R.M. privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale din 18.07.2003.
24. Legea R.M. privind administrația publică centrală de specialitate din 04.05.2012.
25. Legea R.M. cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public din 04.07.2008.
26. Curtea Constituțională. *Culegeri de hotărâri si decizii* 1995-2013.
27. www.parlament.md - adresa electronică a Parlamentului R. Moldova
28. www.justice.md - adresa electronică a Ministerului Justiției R. Moldova, Registrul actelor juridice a R.Moldova

Monografii:

1. Alexandru Arseni, Ion Creangă, Corneliu Gurin, Boris Negru, Pavel Barbălat, Mihai Cotorobai, Gheorghe Susarencu: *Constituția Republicii Moldova comentată articol cu articol*. Editura CIVITAS, Chișinău, 2000.
2. Alexandru Arseni, Leontie Suholitco, *Cetățenia – o nouă viziune și reglementare europeană*, Editura Litera, Chișinău, 2002.
3. Aristotel, *Politica*, București, 1998, cartea a 3-a, cap. 5.
4. Bianca Selejan-Gutan, *Drept constituțional și instituții politice*, Editura Hamangiu, București, 2008.
5. Boris Negru, Cojocatu V., *Tehnica legislativă*, Tipografia centrală, Chișinău 1997.
6. Boris Negru, Nicolae Osmochescu, Andrei Smochină, Corneliu Gurin, Ion Creangă, Victor Popa, Sergiu Cobăneanu, Veaceslav Zaporozjan, Sergiu Țurcan, Valeria Șterbeț, Alexandru Armeanic, Dumitru Pulbere, *Constituția Republicii Moldova. Comentariu.*, Editura Arc, Chișinău, 2012.
7. Camelia-Rodica Tomescu, *Raporturile dintre Guvern și Parlament*, Editura C.H. Beck, București, 2012.
8. Ciobanu Ion, *Regimul juridic al organizării și funcționării partidelor politice în Republica Moldova. Aspecte politico-juridice comparate*, Editura Print-Caro, Chișinău, 2013.
9. Ciobanu Ion, Mihaela Kruglițki, Note de curs la “*Drept Constituțional al Republicii Moldova*”, publicate pe platforma universitară – Moodle.
10. Claudia Gilia, *Manual de drept constituțional și instituții politice. Sistemul constituțional românesc*, Editura Hamangiu, București, 2010.
11. Colectiv de autori, *Quo vadis Moldova*, Administrația publică. Editura TACIS, Chișinău, 2002.
12. Cristian Ionescu, *Contencios constituțional*, Editura Universul Juridic, București, 2010.
13. Cristian Ionescu, *Drept constituțional și instituții politice*, Editura Lumina Lex, București, 2001, vol. I-II.
14. Cristian Ionescu, *Tratat de drept constituțional contemporan*, Editura C.H. Beck, București, 2008.
15. Dan Claudiu Dănișor. *Drept constituțională și instituții politice*, Editura Universitaria, București, 1998.
16. Dan Claudiu Dănișor. *Drept constituțională și instituții politice*, Editura C.H. Beck, București, 2007.
17. Daniel Mihai Dragnea, Eremia Mihail-Constantin, *Introducere în dreptul constituțional*, Editura Hamangiu, București, 2007.
18. Deddasch Ch., Bourdon J., Pontier J.M., Ricci J.C., *Droit constitutionnel et institutions politiques*, Economica, Paris, 1983.
19. Elena Aramă: *Controlul constituționalității legilor: istorie și contemporaneitate*. Editura Museum, Chișinău, 2000.
20. Elena Simina Tănăsescu, *Răspunderea în dreptul constituțional*, Editura C.H. Beck, București, 2007.
21. Gabriela Frențiu, *Drept constituțional. Note de curs*. Editura Universul Juridic, București, 2009.

22. Gheorghe Costachi, Ion Guceac I. *Fenomenul constituționalismului în evoluția Republicii Moldova spre statul de drept*, Chișinău, Tipografia Centrală, 2003.
23. Gheorghe Gheorghe, *Separarea puterilor în stat, Teorie și realitate*. Editura Știința, București, 1976.
24. Gheorghe Iancu, *Proceduri constituționale*, Editura Monitorul Oficial, București, 2010.
25. Gherman Deonisie, *Despre Democrație. Unitatea Ordine-Librtate: un conflict între deziderat și realizare*, Dacia, Cluj-Napoca, 1996.
26. Ioan Alexandru, *Administrația publică în România*, Editura Lumina Lex, București, 1999.
27. Ioan Muraru *Drept constituțional și instituții politice*, Naturalismul, București 1991.
28. Ioan Muraru *Drept constituțională și instituții politice*, Editura Actami, București, 1998.
29. Ioan Muraru Mihai Constantinescu, *Studii constituționale*, Editura Actami, București, 1998.
30. Ioan Muraru, Elena Simina Tănăsescu, *Drept constituțional și instituții politice*. Ediția 13. Editura C.H. Beck, București, 2009, vol.-I-II.
31. Ioan Muraru, Mihai Constantinescu *Drept parlamentar*, Editura Gramar, București, 1994,
32. Ioan Muraru, Simina Tănăsescu: *Drept constituțional și instituții politice*, Editura Lumina Lex, București, 2001.
33. Ioan Muraru: *Drept constituțional și instituții politice*, Editura ACTAMI, București, 1995, vol. I-II
34. Ion Deleanu, *Instituții și proceduri constituționale*, Editura C.H. Beck, București, 2006.
35. Ion Deleanu, *Instituții și proceduri constituționale*, Editura Servo-Sat, Arad 2001.
36. Ion Deleanu, *Justiția constituțională*, Editura Lumina Lex, București, 1995.
37. Ion Deleanu: *Drept constituțional și instituții politice*, Editura: Europa Nova, București, 1996, vol. I-II.
38. Ion Guceac, *Curs elementar de drept constituțional*, Chișinău 2004, V. I-II.
39. Ion Vida, *Procedura legislativă*, Crater, București, 1999.
40. Lijphart Arend, *Democrații. Modele de guvernare majoritară și consensuală în douăzeci și una de țări*, Sigma IG, Chișinău, 1999.
41. Luminița Dragne, *Drept constituțional și instituții politice*, Editura Universul Juridic, București, 2010, vol.-I-II.
42. Maria Orlov, *Drept administrativ*, Editura Epigraf, Chișinău, 2001.
43. Mihai Bădescu, *Drept constituțional și instituții politice*, Editura Lumina Lex, București, 2001, vol. I-II.
44. Mircea Preda, *Autoritățile administrației publice*, Editura Lumina Lex, București, 1999.
45. Montesquieu, *Despre spiritul legilor*, Editura Lumina Lex, București, 1997.
46. Oirewo C., Fabri H. R., *Droits constitutionnels europeens*, P.U.F., Paris., 1995.
47. Ornstein N., *Rolul corpului legislativ într-o societate democratică*, Documentele libertății, nr. 3, United States Information Service Embassy of the United States of America.
48. Radu Chiriță, *Drept constituțional, instituții și proceduri*. Caiet de seminarii. Editura Hamangiu, București, 2010.
49. Ramona Delia Popescu, *Răspunderea Parlamentului în Dreptul Constituțional*, Editura C.H. Beck, București, 2011.
50. Resp.red., Dumitru Pulbere, Maia Bănărescu, Nina Pîrțac, *Valorile constituționale – factori ai stabilității regimului democratic*. Conferința internațională Chișinău, 22-23 iulie 2009. Editura « Depoe Pomo » SRL, Chișinău, 2010.

51. Silvia Goriuc, *Drept Constituțional al Republicii Moldova. Scheme și culegeri de acte normative cu modificări și completări până în septembrie 2010*. Editura «Elena – V.I.» SRL, Chișinău, 2011.
52. Sergiu Cobăneanu, Elena Bobeica, Viorel Rusu, *Drept administrativ*, Editura, Î.S. F.E.-P, “Tipografia centrală”, Chișinău 2012.
53. Ștefan Deaconu, Elena Simina Tănăsescu, *Drept constituțional și instituții politice. Caiet de seminarii*. Editura C.H. Beck, București, 2002.
54. Teodor Cîrnaț, *Drept constituțional*, Reclama, Chișinău 2004.
55. Tudor Drăganu: *Drept constituțional și instituții politice*, Editura: Lumina Lex, București, 1998, vol. I-II.
56. Verginia Vedinaș, Emanuel Constantinescu, Teodor Narcis Codreanu, *Dicționar de drept public, drept constituțional și drept administrativ*, Editura C.H. Beck, București, 2010.
57. Victor Duculescu, Consanța Călinoiu, *Drept constituțional și instituții politice*, Editura: Lumina Lex, București, 2010,
58. Victor Popa, *Dreptul public*, Chișinău, 1998.
59. Victor Guțuleac, *Drept administrative*, Editura, Î.S. F.E.-P, “Tipografia centrală”, Chișinău 2013.
60. Kruglitki Mihaela, *Drepturile omului, valori supreme, în materialele conferinței științifice, Analiza reglementărilor naționale și internaționale în material drepturilor omului*, Tipografia Bălți, Bălți, 2012.
61. Дмитриев Ю. *Защита конституционных прав граждан в уголовной и конституционной юстиции*. // Государство и право – 1999 – № 6, с. 38-43.
62. Иванов В. *Личные права и свободы граждан Республики Молдова*. // Ан. șt. / ULIM. Drept. – 1996 – № 1, с. 81-90.
63. Иванов В.М. *Власть, демократия и социальные контрасты*. – Кишинэу, 1997.
64. Иванов В.М. *Конституционное право Республики Молдова: Учебное пособие*. Кишинэу, 1997.
65. Изензее И. *Конституционные права и демократия*. // Вестник МГУ. Социально-политические исследования. – 1992 – № 6, с. 3-15.
66. *Конституционное (государственное) право зарубежных стран*. Учебник. В 4-х томах. Тома 1-2. / Под ред. Б. А. Страшуна.
67. *Конституционное право зарубежных стран: Учебник для вузов*. / Под ред. М. В. Баглая – М.: НОРМА, 2001.
68. Мартынчик Е. *Конституционный суд Молдовы: взаимоотношения с другими ветвями власти*. // Закон и жизнь – 2000 – № 5, с. 3-6.
69. Мартынчик Е. *Современная конституционная юстиция: роль, место и функции в государственном механизме*. // Закон и жизнь – 2000 – № 4, с. 3-6.
70. *О конституционности правительственных решений*. // Юрист Молдовы – 1999 – 1 апреля.